

Omarbejdelse, og Følgen blev naturligvis, at i den sidste travle Tid af Samlingen lykkedes det ikke at føre Forhandlingerne til Ende, Forslaget blev i Landstinget. Nu er det forelagt paa ny og uheldigvis igen paa Slutningen af Samlingen, og ligesom det i Fjor blev i dette Ting, kan det desværre vel forudses, at det heller ikke vil lykkes i denne Samling, at gennemføre Behandlingen af Forslaget her. Ganske vist er der ikke den samme Grund til nu at sende Forslaget i Udvalg, som der var i Fjor. Nu foreligger Forslaget, saaledes som det er udarbejdet af den højtærede Indenrigsminister, og saaledes som det nu foreligger, kan jeg for mit Vedkommende sige, at jeg anser det i alt væsentligt for antageligt. Jeg kunde i alt Fald nøjes med nogle enkelte Ændringer, som ere foreslaaede subsidiært af et Mindretal i det andet Ting; men i øvrigt vilde jeg kunne stemme for Forslaget, saaledes som det foreligger. Men da der er ærede Medlemmer, som maatte kunne ønske andre Ændringer i Forslaget, som ikke ville kunne formes uden efter en forudgaaende nøjere Granskning af det, og da i det hele taget det høje Ting vel vil finde, at et Forslag af den Betydning ikke bør fremmes uden at være undergivet den nøjeste mulige Prøve, er det vel rimeligt, at Forslaget igen bliver underkastet Behandling i et Udvalg. Men saa vil det jo ogsaa forudseligvis have den mindre heldige Følge, at Forslaget saa ikke bliver gjort færdigt igen i denne Samling. Det er et Uheld, eftersom Situationen er lagt til Rette, som jeg meget beklager, og jeg vil derfor under Forudsætning af, at Følgen vil blive den nævnte, tillade mig at udtale det Haab, at den højtærede Indenrigsminister, naar han næste Gang forelægger Forslaget i dette Ting, maatte se sig i Stand til at forelægge det saa betimeligt i Samlingen, at der kunde være Haab om, at vi kunde saa det fremmet og behandlet til Ende og sendt videre til det andet Ting. Thi vi maa jo ikke glemme, at det er et Forslag, med Hensyn til hvilket Lovgivningsmagten ikke er stillet saa frit som i Henseende til andre Lovforslag. Her er et Grundlovsbud, som det gælder om at opfylde, og her er Tusinder og atter Tusinder af Vælgeres Ret, som det gælder om at fyldestgøre, da den bestaaende grundlovsstridige, usforvarlige Tilstand røver dem, hvad de med Høje have Krav paa. Derfor gaar jeg ud fra, at alle maa gøre deres bedste for, at dette Forslag endelig en Gang maa blive fremmet. Det gælder om her først og fremmest en loval Opfyldelse af et Grundlovsbud, og jeg skønner ikke rettere,

end at det foreliggende Forslag virkelig gaar i den Retning, lovalt at gennemføre Paabudet om 1 Folketingsmand for hver 16,000 Beboere. Derfor vil jeg for mit Vedkommende ogsaa være i Stand til at arbejde paa dette Grundlag for efter bedste Evne at fremme Forslagets Gennemførelse. Nu ved jeg ganske vist, at der er dem, som have en anden Mening, som gaa ud fra, at det ikke er nogen heldig Ordning, som Grundloven paa dette Punkt har paabudt, fordi den vil medføre, at ikke blot Antallet af Folketingsmænd nu maa forøges, men at en fortsat Forøgelse maa ske, eftersom Befolkningens Antal vokser, medens Antallet af dette Tings Medlemmer en Gang for alle er slaaet fast. Ordningen vil altsaa fra mange Sider frembyde Ulemper, som jeg godt kan forstaa. Men paa den anden Side skønner jeg ikke rettere end, at et af to maa ske, enten maa man opfylde Grundlovens Paabud eller arbejde paa en Grundlovsforandring i den Retning, som her er Tale om, at man f. Eks. slog et bestemt Antal Folketingsmænd fast og saa fordelte dem over Landet i Forhold til Befolkningen. Men da maa man ogsaa være paa det rene med, at en saadan Ordning forudsætter en Grundlovsforandring. Den vil jo slet ikke være i Strid med den historiske Praksis, f. Eks. da Grundloven af 1866 blev givet, gif man netop ogsaa den Vej, at man forhøjede Tallet 14,000 til 16,000, og vilde man altsaa gøre noget lignende nu, vilde det i og for sig ikke være uden Præcedens, at man paa dette Punkt ændrede Grundloven. Men jeg har nu mine Tvivl om, hvorvidt det vil være muligt at faa en saadan Ændring gennemført, thi rører man først ved Grundloven, ved man, hvor man begynder, men hvor man slutter med Hensyn til Dufferne, kunde være et Spørgsmaal. Men det maa jeg fastholde, at hvis man altsaa ikke kan og ikke vil gaa den Vej, er der intet andet for, end at man følger den Bestemmelse, Grundloven har givet; og jeg gaar ud fra, at de, der ikke ønske at gaa den her foreslaaede Vej, derfor ikke ville indskrænke sig til at modarbejde dette Forslags Fremme, men at de fra deres Side ville gøre positive Skridt til, at vi kunne komme ind paa den anden Vej altsaa gennem en Grundlovsændring, f. Eks. at slaa et bestemt Antal Folketingsmænd fast, saa at vi altsaa snarest mulig saa en Løsning enten i den ene eller anden Retning, thi en Løsning maa kræves af alle dem, som lide under den bestaaende usforvarlige og ikke med Grundloven stemmende Ordning, der medfører, at det er en Livsfare saa at sige at opfylde sin Borgerpligt for dem,